

**IN MEMORIAM GEORGE MOTRESCU
(1 ianuarie 1924 – 7 noiembrie 2010)**

George Motrescu este fiul lui Pintilei și al Sofiei Motrescu din satul Remezău, comuna Vicovu de Jos, din fostul județ Rădăuți. Prin destinul său a împărtășit parcursul dramatic al provinciei în care s-a născut și pe care a iubit-o nespus de mult. Tatăl său a participat la Primul Război Mondial în armata austriacă și acest lucru i-a întărit simțul ordinii și al datoriei, pe care a transmis-o și fiilor săi: Vasile, Gheorghe, Constantin și Ion.

Crescuți într-o familie de buni gospodari, frații Motrescu și-au însușit de copii valorile specifice satului tradițional românesc: respectul pentru semeni, pentru tradiții și trecutul strămoșesc; munca cinstită, care este izvorul bunăstării, și conferă celor ce o prețuiesc prestanță și locul convenit în ierarhia obștii sătești; respectul față de școală, Biserică și pentru slujitorii lor; comuniunea intereselor de obște, care creează drepturi dar și obligații iar interesul obștesc este mai presus de cel particular sau individual etc. Confirmând cele de mai sus, George Motrescu spunea, în unul dintre interviurile de istorie orală: „În familie și la școală am fost educat în spirit național, punând deosebit preț pe cinste, corectitudine, bună credință și respect față de semeni”.

Pintilei Motrescu a fost ales primar de către locuitorii din Vicovu de Jos, în timpul guvernării liberale din anii 1933–1937, timp în care a gospodărit cu folos

Analele Bucovinei, **XVII**, 2 (35), p. – , București, 2010

treburile obștii, fapt pentru care și azi i se păstrează vie amintirea în memoria colectivă. Atunci și cu sprijinul deosebit al istoricului Ioan I. Nistor au fost obținute pentru sat munții Docina (cu 62 ha), Vanțel (cu 272 ha) și Brat (cu 100 ha). În familia în care a crescut George Motrescu, erau abonamente la ziare precum: „Universul”, „Glasul Bucovinei”, „Drum nou”, „Satul”, „Noutatea” și „Curentul”.

George Motrescu a absolvit șapte clase la școala din Vicovu de Jos, județul Rădăuți și, deși i-a plăcut cartea, a ales să fie de folos familiei, prin îmbrățișarea destinului unui om simplu care se îndeletnicea cu munca la câmp și creșterea animalelor. La începutul războiului a participat la o selecție care ar fi trebuit să îi ofere șansa de a urma cursurile unei școli profesionale în Germania, dar acest lucru nu s-a mai întâmplat.

În 1939, când avea doar 15 ani, George a lui Pintilei, cum i se spunea în sat până la trecerea lui în lumea celor drepți, a cunoscut evenimentele tragice prin care a trecut Polonia și, ca o premoniție a celor ce aveau să vină, unul dintre ofițerii polonezi, aflași în retragere în România, la Podul Pleșcanilor, spunea că nu va trece mult și românii vor cunoaște aceeași soartă. Când împlinea vârsta de 16 ani, George Motrescu a văzut cum România a fost obligată să cedeze Basarabia și o parte din Bucovina, între care munții și pădurile câștigate pentru sat în anii 1933–1937. Peste vremi, prin temperamentul său și experiența de viață pe care o câștigase, cel pe care îl evocăm acum exprima cu tărie durerea miilor de ofițeri și de soldați de a fi cedat aceste teritorii fără ca Armata Română să se fi opus. A asistat, tânăr fiind, la începutul războiului, la 22 iunie 1941, și considera că Armata Română era bine pregătită și dornică să spele umiliințele unui întreg popor îngenuncheat în 1940.

Evenimentele din 1944 îl găsesc ca premilitar al Cercului Rădăuți, detașat în satul Pleșoi, județul Romanai, lângă râul Olt. A rămas acolo până la 6 aprilie 1944. După ce s-au sfârșit alimentele și în condițiile unei situații igienice precare, hotărâște să vină înapoi acasă. Aici găsește o situație și mai dificilă. Populația fusese evacuată în spatele unei linii late de 40 de km, pe aliniamentul Storojineț – Crasna – Straja – Vicovu de Sus – Vicovu de Jos – Marginea – Sucevița. Unii dintre locuitorii evacuați, peste 100 000, au fost evacuați în localități de dincolo de Siret. Alți locuitori au hotărât să nu se supună ordinului sovietic de evacuare și au rămas să își apere gospodăriile, stând în apropierea lor, în pădurile de pe Obcinele Bucovinei. Între aceștia era și George Motrescu.

A participat, alături de partizanii din munții Bucovinei – Precop Țugui, Precop Gheorghe, Chichel Anania, Archip Rusu, Vasile Onica, Traian Ursachi, Sava Onica, Vladimir Macoveiciuc ș. a. –, în 20 iunie 1944, la ambuscada din Poiana Hacıungul Mare, de lângă Sucevița, în urma căreia a fost anihilat Marele Stat Major al unităților sovietice cantonate în zonă. În august 1944 se afla din nou la Cercul de Premilitari Rădăuți, din județul Romanai, ipostază în care cunoaște consecințele prezenței sovietice pe teritoriul românesc.

George Motrescu a fost recrutat pentru a servi în Garda Regală și se mândrea mult cu aceasta. Era singurul din generația sa, din Vicov, care îndeplinesc condițiile dificile pe care le impunea prezența în această unitate de elită, pe care a servit-o cu înalt devotament. În noianul de amintiri care i-au alinat drumul suferinței, cele mai dragi îi erau cele de sergent în Garda Regală. Din această postură a surprins evoluțiile politice din România, care priveau procesul de sovietizare a țării. A fost în ultimul schimb în Garda Regală, de la Palatul „Elisabeta”, pe care l-au înlocuit comuniștii, în 30 decembrie 1947.

Odată cu instaurarea puterii comuniștilor, începe lungul drum al persecuțiilor politice pe care le-au cunoscut membrii familiei Motrescu, începând cu părinții Sofia și Pintilei, apoi fiii Vasile, Gheorghe (George), Ioan și Constantin, precum și familiile întemeiate de aceștia. Principala vină era a lui Vasile Motrescu – de a se fi alăturat grupului de partizani antisovietici și apoi anticomuniști din munții Bucovinei – și participarea lui George Motrescu la confruntarea armată de la Hacıungul Mare și sprijinirea de către acesta a fratelui său Vasile. Pentru aceste fapte, Pintilei Motrescu a fost anchetat, judecat și condamnat, soția sa, Sofia Motrescu, a fost condamnată la 20 de ani de muncă silnică, Ioan Motrescu și Constantin Motrescu au fost închiși, între 1958 și 1964, Vasile Motrescu, cunoscut partizan, fiul cel mai mare al Sofiei și al lui Pintilei, a fost condamnat în mai multe rânduri, între care ultima sentință, cea de condamnare la moarte, a fost pusă în practică la Penitenciarul din Botoșani, în 29 iulie 1958.

În noaptea de 10 spre 11 aprilie 1949 începea lungul calvar al condamnărilor și al detenției pe care George Motrescu l-a cunoscut, împreună cu familia sa. Între altele, reținem faptul că, în anul 1951, a fost condamnat la muncă silnică pe viață pentru „crima de înaltă trădare”, de către Tribunalul Militar Iași. La plecarea sa în detenție, George Motrescu o lăsa pe soția sa, Ana, cu trei copii mici. Comuniștii i-au confiscat o parte din avere, între care și o parte din casă, pe care a răscumpărat-o la întoarcerea din detenție, în 1964.

Un întreg spațiu concentraționar românesc – între care amintim Rădăuți, Suceava, Galata (Iași), Aiud, Jilava, satul Rubla, Spitalul-închisoare Văcărești – se înșiră în memoriile și interviurile pe care le-a acordat George Motrescu, după 1989. Toate aceste locuri de pe drumul pătimirii luptătorilor anticomuniști sunt populate cu miniștri din guvernele interbelice ale României, cu medici și ofițeri ai Armatei Regale Române, cu profesori și învățători, cu țărani și muncitori din toate provinciile țării. Aceștia aveau concepții și orientări politice foarte diverse: țărăniște, liberale, legionare, cuziste și chiar comuniste. Peste tot, o întregă tipologie umană i se înfățișează, de la trădătorii și servilii mai marilor zilei, la oamenii demni și semeți în fața destinului, cu care a ridicat biserica de la Rubla, ca loc al izbăvirii și speranței că doar puterea lui Dumnezeu putea îndrepta noianul de nedreptăți din acea vreme.

A cunoscut chinurile pușcăriilor, tortura și înfometarea, a fost pus să doarmă pe paturi de ciment, pentru a-i fi grav periclitată sănătatea, a fost bătut în clădirea

Securității din Rădăuți, i-a cunoscut și ridiculizat pe torționarii săi, în detenție și după aceea. Exprima o adevărată robustețe morală când afirma, în fața mai marilor vremurilor comuniste și după aceea: „Mama m-a făcut drept și frumos. Securitatea m-a făcut după chipul și asemănarea ei!”; „M-au distrus, dar încă nu m-au învins!”

Întors din pușcăriile comuniste în anul 1964, George Motrescu a continuat să fie un adevărat reper moral pentru cei care l-au cunoscut. A luat totul de la capăt și a făcut danii către biserici și mănăstiri și i-a ajutat pe cei aflați în nevoie. El, „țăranul George Motrescu”, cum îi plăcea să spună, a avut o memorie prodigioasă. Își amintea cu exactitate multe dintre numele și faptele celor pe care i-a întâlnit în detenție. Aceasta a putut ajuta la refacerea universului concentraționar românesc în interviurile acordate presei sau în cercetările de istorie orală, întregite cu documentele din Arhiva C.N.S.A.S.¹.

Preocupat fiind de istorie, era abonat la „Magazin istoric” și citea consecvent publicații precum „Memoria – revista gândirii arestate” și „România liberă” (mai ales paginile din „Aldine”). Cu o săptămână înainte de plecarea lui din această lume, era preocupat de revoluția condusă de Tudor Vladimirescu. În casa sa primitoare din Remezău – în care au fost găzduiți săteni, profesori, reporteri, academicieni, artiști plastici, ingineri, studenți și elevi –, o cameră era destinată bibliotecii personale, în care a adunat multe lucrări de istorie, de literatură memorialistică, dicționare și publicații periodice.

George Motrescu și-a iubit mult țara și satul în care a trăit. Pentru aceasta a fost ales de localnici în Consiliul Local. A participat cu abnegație la manifestările A.F.D.P.R., era un membru activ al Filialei Rădăuți a acestei asociații. A fost invitatul de onoare, alături de alți luptători anticomuniști, la manifestările de la Memorialul Sighet, cele organizate de A.F.D.P.R. Suceava și la Institutul „Bucovina” al Academiei Române. A fost cel care a susținut, prin interviuri în presa scrisă, la televiziune și la radio, eforturile recuperării istoriei uitate sau ocltate în anii de comunism.

S-a bucurat foarte mult când România a fost primită în N.A.T.O. și în Uniunea Europeană, pentru că el credea cu tărie în destinul european al României și a părăsit această lume cu convingerea că va veni și vremea unei societăți normale – întemeiate pe bazele patriotismului civic – în țara noastră.

Deprins cu munca și cu rosturile tainice ale dăinuirii pe pământ, George Motrescu era îndurerat de schimbările pe care lumea le-a suferit după cel de al

¹ Adrian Brișcă, Radu Ciuceanu, *Rezistența armată din Bucovina*, vol. I, 1944–1950, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 1998; Adrian Brișcă, *Rezistența armată din Bucovina*, vol. II, 1950–1952, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2000; Adrian Brișcă, Radu Ciuceanu, *Rezistența armată din Bucovina*, vol. III, 1952–1958, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2006; Marian Olaru, *Bucovineni împotriva comunismului: frații Vasile și George Motrescu*, Suceava, Editura Universității, Colecția „Enciclopedia Bucovinei în studii și monografii” (17), 2006 și Gheorghe Motrescu, „M-au distrus, dar încă nu m-au învins”. *Memorii*, Ediție îngrijită, studiu introductiv de Iulia-Veronica Pop, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2007.

Doilea Război Mondial: „Venisem de la Pleșoi, din județul Olt, la sfârșitul lui iunie sau pe la începutul lui iulie. Atunci, am mers la strânsură. Am văzut lumea parcă era în urma mortului. Din cauza evacuării, unele lucruri au fost îngropate. Rușii au mai jefuit și ei ce lumea nu apucase să ia sau să ascundă. De aceea, lumea era, în 1945, mai prost îmbrăcată și parcă mai supărată. Dealul Leahului se schimbase întrucâtva. Au mai apărut niște cazemate, ca urmare a războiului. Pădurea era aceeași. Strânsura era cu totul diferită, chiar față de perioada războiului, când unii oameni erau concentrați sau luați prizonieri”².

George Motrescu era un om cu multă preocupare pentru problemele contemporanilor săi, în ajutorul cărora nu ezita să sară în ajutor. Privea cu mândrie orice reușită a celor mai tineri, indiferent de domeniul lor de manifestare, se bucura pentru pașii firavi spre normalitate, atâția câți au fost făcuți în această perioadă în România și îi îndemna pe contemporani săi să caute în trecutul recent sau mai îndepărtat pentru a putea găsi exemple, îndemnuri sau sfaturi pentru faptele de viață pe care trebuiau să le treacă.

Figură løyendaliană exemplară, George Motrescu s-a remarcat prin forța morală și tăria de caracter de care a dat dovadă de-a lungul întregii sale vieți. Prin tot ceea ce a făcut și gândit în cei aproape 87 de ani, George Motrescu se așează în galeria oamenilor de seamă ai septentrionului românesc, câștigându-și dreptul de a fi așezat alături de fratele său Vasile, de Gavrilă Ogoranu, de Elisabeta Rizea și mulți alții nenumiți aici, care au înțeles că dănuirea neamului românesc e mai presus de dorința propriei dănuiri.

Fie-i veșnică amintirea, prin faptele cele drepte și bune pe care le-a făcut pentru semenii săi!

Marian Olaru

² Marian Olaru, *op. cit.*, p. 134.